

СЕКЦІЯ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Бурунсуз К.С.,

канд. техн. наук, доцент кафедри обліку і економічного аналізу
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
м. Миколаїв

ВИКОРИСТАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Проблема управління підприємствами енергетичної галузі є актуальною в будь-який час. В умовах різкого погіршення обстановки безпеки із-за наявності військових дій в Україні, великої нестабільності політичної ситуації в світі, глобалізації економічних процесів і систем особливо важливим стає проведення стратегічного аналізу для забезпечення ефективності діяльності підприємств в умовах постійної зміни зовнішнього середовища.

Усі підприємства енергетичної галузі України функціонують у динамічних умовах, які мають бути чітко оцінені для визначення їх впливу на конкурентоспроможність. Для того, щоб підприємства вижили в конкурентоспроможній промисловості, вони повинні визначати виклики і можливості в оточуючому середовищі, вміти прогнозувати, який вплив вони матимуть по відношенню до сильних і слабких сторін організації.

Для стратегічного аналізу середовища використовується метод SWOT – аналізу. Метод SWOT (у перекладі з англ. – сила (strength), слабкість (weakness), можливості (opportunities) і загрози (threats)) ґрунтується на підході, який дає змогу вивчати зовнішнє і внутрішнє середовища підприємства разом. За допомогою цього методу можна встановити взаємозв'язки між силою та слабкістю, які властиві підприємству, і зовнішніми загрозами та можливостями. Основною метою SWOT – аналізу діяльності підприємства є виявлення конкурентних переваг на основі діагностики бізнес-процесів та визначення основних перспективних шляхів розвитку підприємства в рамках конкретної ринкової ситуації [1].

Основною метою SWOT – аналізу діяльності енергопідприємств є виявлення конкурентних переваг на основі діагностики бізнес-процесів та визначення основних перспективних шляхів розвитку підприємства в рамках конкретної ринкової ситуації.

Аналітична мета SWOT – аналізу полягає у виявленні внутрішніх сильних сторін, які дозволяють підприємству, з одного боку, скористатися можливостями, що існують у зовнішньому середовищі, і, з іншого боку, уникнути зовнішніх загроз, у той же час, беручи до уваги наявні слабкі сторони.

В таблиці 1 наведена матриця SWOT – аналізу, яка була розроблена для узагальнення результатів основних тенденцій розвитку підприємств енергетичного сектору України, отриманих за допомогою залучення експертів, а також [2, 3].

Таблиця 1 Матриця SWOT – аналізу підприємств енергетичної галузі України

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<p>Внутрішні фактори</p> <p>Зовнішні фактори</p>	<ul style="list-style-type: none"> - зручне географічне розташування; - широкий спектр продукції енергетичної галузі країни; - конкурентна ціна енергетичної продукції в порівнянні зі світовими цінами; - низька вартість робочої сили; - добре освічений персонал; - своя наукова база та глибока співпраця з національними науково-дослідними інститутами; 	<ul style="list-style-type: none"> - енергоємне виробництво; - низька диверсифікація експорту; - високий рівень імпортних компонентів; - застаріле обладнання, а також висока амортизація основних засобів; - повільна модернізація основних засобів енергопідприємств; - неефективність управління (недосконала, складна, ієрархічна структура управління);
<p>Можливості (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> - доступ до європейських ринків; - значний потенціал національних наукових досліджень; - сильна технічна освіта; - міграція енергетичних компаній ЄС до Східної Європи; - високий дослідницький потенціал; - потреба промисловості в ефективних джерелах енергії. 	<p>Стратегія SO</p> <ul style="list-style-type: none"> - вища за середню обізнаність про стан ринку дає змогу прямувати в бік більш привабливих стратегічних груп; - висококваліфіковані кадри дають змогу розробити власні антикризові заходи. 	<p>Стратегія WO</p> <ul style="list-style-type: none"> - імідж надійного партнера сприяє зменшенню труднощів при укладанні договорів з постачальниками та споживачами; - вища за середню обізнаність про стан ринку та наявність висококваліфікованих кадрів зменшують негативні наслідки від можливості виникнення нових конкурентів.
<p>Загрози (T)</p> <ul style="list-style-type: none"> - військові дії на території України; - політична та економічна ситуація в світі; - соціальна уразливість через високу кількість зайнятих; - трудова міграція; - відсутність комплексної система інтелектуального захисту прав власності. 	<p>Стратегія ST</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефіцит фінансових ресурсів, недостатня прибутковість призводить до унеможливлення руху в бік більш привабливих стратегічних груп. 	<p>Стратегія WT</p> <ul style="list-style-type: none"> - висока собівартість продукції та високий рівень податків залежать від соціально-політичної ситуації в країні; - дефіцит фінансових ресурсів, недостатня прибутковість підприємства посилюється через високу інфляцію.

Список використаних джерел

1. Бурунсуз К.С. SWOT – аналіз підприємств енергетичної галузі України. Інновації в суднобудуванні та океанотехніці: матеріали X Міжнародної науково-технічної конференції. Миколаїв: Видавництво НУК, 2019. С. 221–224.
2. Тесленок І.М., Коротунова О.В., Косенко Ю.В. Аналіз впливу факторів зовнішнього середовища на функціонування машинобудівного підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 78–82.
3. Yakubiv V., Hryhoruk I. Innovative Methods in Strategic Planning of Foreign Economic Activity of Enterprises. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2017. № 4. P. 42–49.

Волощук Л.О.,

д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту

Апостолова М.О.,

студентка 2 курсу, центр післядипломної освіти і перепідготовки,

кафедра обліку, аналізу і аудиту,

Національний університет «Одеська політехніка»

м. Одеса

ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Дослідження інструментів фінансового аналізу підприємств та результати їх практичного застосування дозволили виявити певні недоліки, які на наш погляд знижують об'єктивність оцінки фінансового стану та ефективності.

Так, в розрахункових моделях більшості означених показників рентабельності діяльності та оборотності активів застосовується значення чистої виручки від реалізації. Цей показник фінансової звітності визначає дохід від основної операційної діяльності підприємства. В світовій практиці ця стаття доходів є найбільш впливовою в формуванні доходів та фінансових результатів діяльності. Так як більшість показників аналізу фінансового стану були початково запозичені з іноземної практики, то зазначений в іноземних моделях показник чистих доходів (net revenues) був трансформований в показник чистої виручки від реалізації в вітчизняних моделях розрахунку показників. Водночас, ототожнення чистих доходів підприємства з чистою виручкою від реалізації є доречним лише у випадку коли доходи від іншої операційної діяльності є несуттєвими.